

anlatan: güney eėin & soner torlak

en tehlikeli kadın emma goldman

ajanda
hayat!

emma'ya

hayalci hücre: #83 hayalci ajanda☆notbuk #7 | en tehlikeli
kadın: emma goldman [anlatan: güney çeğin&soner torlak] |
hayalci hücre yayın ©2025 | bu kitabın türkçe yayın hakları
hayalci hücre yayın'a aittir. | yayına hazırlayan: hayalci hücre
mutfak | baskı-cilt: repar tasarım matbaa, yenibosna merkez
mh. cemal ulusoy cd. no: 43 bahçelievler/istanbul (sertifika no:
40675) | 1. baskı 2025 / istanbul | isbn no: 000-000-0000-00-0
| sertifika no: 73832 | hayalci hücre yayın lema yayıncılık basım
dağıtım kırtasiye ticaret limited şirketi sinanoba mahallesi
aktay caddesi A3-27 blok no: 6a iç kapı no: 6 büyükçekmece /
istanbul | <https://hayalcihucre.com>

anlatan: güney eėin & soner torlak

en tehlikeli kadın emma goldman

ajanda
hayat!

Ocak

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Şubat

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Mart

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Nisan

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
				1	2	3
				4		
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Mayıs

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Haziran

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Temmuz

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ağustos

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Eylül

S	M	T	W	T	F	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	29
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Ekim

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Kasım

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Aralık

PZ	PT	S	Ç	P	C	CT
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

**bi'şeyler
dinlemesek
mi?**

en tehlikeli kadın: emma goldman

1886 Mayıs'ında dört anarşist militanın idamıyla sonuçlanan Chicago'daki Haymarket olayına tanık olmasının akabinde anarşizme meyleden Emma Goldman (elbette Louise Michel, Lucy Parsons, Voltairine de Cleyre, Charlotte Wilson gibi daha pek çok kadın politik figürle beraber), kadın mücadelesinin kazanımları gerçekleşmeden önce bile, doğum kontrolünü savunmaktan tutun evlilik kurumunun radikal eleştirisine değin pek çok pratiği aracılığıyla, aslen döneminin anarşist erkeklerinden çok daha ileride bir figürdü. Anarşist düşüncenin kişisel özerklik ile kolektif kurtuluş arasındaki hassas ve daimi geriliminin epeyce bilincinde bir düşünür ve eylemci olarak, anarşist tahayyül feminist ilkelerle başarılı bir biçimde kaynaştırdı. 'Agitateur' (kışkırtıcı ya da körükleyici) sözcüğünün tarihteki en iyi cisimleşmelerinden olup, hasımları için kısa sürede tehlikeli bir kişiliğe dönüşen Emma Goldman, tanık olduğu iki devrimden birinin eleştirmenliğine (Bolşevik Devrimi) diğersinin de sözcülüğüne (İspanya Devrimi) soyundu. Çalkantılı yaşamı boyunca ideallerinden hiçbir surette vazgeçmediği gibi, anarşizmin kuramsal tarihinde anarşist imgeleme (Nietzsche gibi) gelenek dışı figürleri de enjekte ederek eşine az rastlanır bir stil ortaya koydu. Zamanla ikonik bir imgeye tahvil edildi ve kadın mücadelesinin tarihsel peyzajında yıldızı hiç sönmeden parlamaya devam etti.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

អ៊ីល

revolutions

អ៊ីល ជ័យ ជ័យ ជ័យ ជ័យ ជ័យ ជ័យ ជ័យ

hayalci

អ៊ីល

en tehlikeli kadın anlatan güney çeğin

1869'da Rusya'daki bir Yahudi gettosunda doğan, çocukken Yahudi topluluğuna dönük pogromlara tanık olan, Çerņişevski'nin Ne Yapmalı'sıyla radikal devrimci fikirlerle tanışan, babasının kendisini evlendirmesine karşı çıkarak Amerika'ya göç eden Goldman aktif politikaya iştirak etmeden önce bir terzi olarak hayatını sürdürüyordu. Amerika'nın hem yoksullar hem de göçmenler için bir 'fırsat ülkesi' olmaktan ziyade bir 'sefalet dünyası' olduğunun hızlıca farkına varan Goldman kötü çalışma koşulları karşısında siyaseten adım adım radikalleşti. Özellikle kadınların sömürülmesinin salt ekonomik nedenlere dayanmadığını fark etmesi, hemcinslerinin daha çok ustabaşı ve patronlarca cinsel istismara uğradığına tanık olması onda sonu gelmez bir öfke yaratacaktı.

Evlilik yoluyla Amerikan vatandaşlığını alan Goldman ilk kocasından kısa bir süre sonra boşanıp New York'a gitti ve o bölgede Almanca yayınlanan anarşist dergi Freiheit'in editörü Johann Most ile tanıştı. Almanya'daki anti-sosyalist mevzuat yüzünden Amerika'ya sığınmak zorunda kalan Most, özellikle Amerika'daki Alman işçiler üzerinde ağırlığı olan bir figürdü. Anarşizmin bir şiddet felsefesi olarak tanınmasına ciddi katkıda bulunan Most, Goldman'ın otobiyografisinde 'kitlelerin lideri, sihirli dilin ve güçlü kalemin adamı' olarak bahsettiği sıkı bir söylevciydi. Goldman, aynı zamanda oyuncu olan ve tiyatro oyunları yazan Most'un "eğer yüzünde bir şekil bozukluğu olmasaydı, zamanının büyük tiyatrocuları arasında yer alacağına" inanıyordu.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

en tehlikeli kadın anlatan: güney çeğin

İddia odur ki Most, Emma Goldman'ın büyük bir hatip olmasının ardındaki asıl figürdü. Ne var ki bir süre sonra -bizzat Pyotr Kropotkin'in de yazılar yazdığı- Die Autonomie dergisiyle tanışması Goldman'ın Most'un politik stratejileriyle arasına mesafe koymasına yol açacaktı. Tüm bunlar olurken diğer yandan Amerika'nın en iyi entelektüellerine de vakıf olacaktı: kuramsal açıdan Josiah Warren, Lysander Spooner, felsefi açıdansa Emerson, H. D. Thoreau ve Walt Whitman gibi. Eylemciliğine kıyasla teorik üretime çok da fazla önem ver-meyen Goldman aynı dönemde Amerikalı anarşist Alexander Berkman ile -Berkman'ın 1936'daki intiharına değin sürecek- bir ilişkiye başladı. Goldman açısından "Serbest Aşk"a dayalı olan bu birliktelik, aynı zamanda işçi mücadelesini ilerletmenin bir yolu olacak sansasyonel bir eylem fırsatıydı. Nitekim o dönem hükümetin cebri saldırıları karşısında anarşist düşüncenin tilmizleri açısından komplocu karşı-siddet faaliyetleri epeyce meşru görülüyordu. Victor Serge'in deyişiyle 'tarihe karışmış idealistler kuşağındaki hayatta kalan son kişi' Alexander Berkman, Homestead çelik grevini silahlı muhafız-larla bastıran otokrat yönetici Henry Clay Frick'i öldürmeyi planlıyordu. Eylem yoluyla propagandayı amaç edinen bu girişim, Berkman'ın Frick'i yaralaması ve 22 yıl hapis cezasına çarptırılmasıyla sonuçlandı. Goldman'ın bu başarısız suikast girişimini etik ve politik açıdan meşru göstermeye dönük çabaları ise bundan böyle onu iktidarın gözünde son derece tehlikeli bir konuma yükseltecekti.

Nitekim bu olaydan hemen sonra işsizleri, ekmeklerini “zor kullanarak elde etmeye” yönelttiği gerekçesiyle tutuklandı ve Blackwell adasındaki hapishanede bir yıllık cezaya çarptırıldı. Böylece ABD’de Cumhuriyet’in kuruluşundan bu yana siyasi bir suçtan hüküm giyen ilk kadınlardan biri oldu.

Adının ‘Kızıl Emma’ya çıkmasına vesile olan bu süreçle beraber Goldman artık ülkede herkesin aşına olduğu bir devrimciye dönmüştü. Devrim, ateizm ve serbest aşk gibi temalar hakkındaki söylevleri, 1901’deki Başkan McKinley’in öldürülmesinde parmağının olduğuna ilişkin söylentiler ve tavizsiz duruşuyla sadece otoriteler nezdinde değil tüm kamuoyunda tehlikeli biri olarak anılmaya başladı. The Tragedy of Women’s Emancipation adlı eserinde erkekleri özgür kılamayan oy verme hakkının, kadınları özgürleştirmesinin de beyhude bir çaba olduğunu düşünüyor ve tek seçenek olarak devrimi işaret ediyordu.

McKinley suikastıyla haksız yere ilişkilendirilmesinden kısa bir süre sonra Pavel Orlenov ve Alla Nazimova’nın Rus tiyatro topluluğunun turne ve tanıtım müdürlüğü görevini üstlendi. 1904’ten 1906’ya kadar onların çalışmalarını tanıttı ve gösterilerini ayarladı. Amacı Berkman ile aylık olarak çıkaracakları Mother Earth (Toprak Ana) dergisi için finansal birikim sağlamaktı ki bu dergi, çıktıktan sonra Goldman’ın anarşist fikirlerini yaymasında son derece işlevsel olacaktı. Max Baginski ile çıkardığı bu dergi yaklaşık 10 sene yayın hayatını sürdürdü ve radikal yayın tarihinde eşi nadir bulunan bir başarıya imza attı.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

Doğum kontrolünü savunan broşürler dağıttığı için tekrar tutuklandı; ancak en uzun hapis cezasına Askerlik Karşısı Liga'yı kurması ve Birinci Dünya Savaşına karşı gösteriler düzenlemesi yüzünden çarptırılacaktı. 1917'ye gelindiğinde Berkman ile iki yıl hapse mahkûm edildi. Gençlerin askere gidip gitmemesi konusunda seçme haklarının olduğunu savunmasından ötürü hapse atılan Goldman'ın muhalefet, ulusun güvenliği için bir tehdit olarak değerlendirildi. Zira ABD'nin, Dünya harbi başladığında politik açıdan ciddi bir biçimde kutuplaşmış olması da bu ikilinin bundan böyle Amerika'da rahat edemeyeceğini adeta garanti ediyordu. Siyasi riskler yüksekti ve her iki taraf da diğerinin tehdidi altındaydı. İşte o zaman Goldman hayatının en etkileyici performansını sergileyip duruşunu daha da kuvvetlendirdi ve geri adım atmadı. Bunun üzerine vatandaşlıktan çıkarıldılar ve diğer istenmeyen 'kızılar'la beraber Rusya'ya sınır dışı edildiler. Bu sınır dışı edilme celsesini yöneten J. Edgar Hoover, onu "Amerika'daki en tehlikeli kadınlardan birisi" olarak nitelendirecekti.

Akabinde Rus Devrimine bizzat tanıklık etmenin yanı sıra Birinci Enternasyonal'de anarşistler ile Marksistler arasındaki çatışmayı geçersiz kılacak olası bir iş birliği düşüncesiyle Rusya'ya giden Goldman ve Berkman, 1919'da tüm ülkeyi gezdiler. Ancak gözlemleri her ikisi için de büyük bir düş kırıklığı oldu. İlerde, Goldman'a 'devrimin anti-tezi' dedirtecek Bolşevik iktidarın kurduğu bürokratik mekanizma, siyasi baskı ve zorunlu emek pratikleri karşısında, ikili (o dönem tıpkı Kropotkin gibi) mevcut hükûmete uyarılarda bulunsa da Kronstad vakası tüm ümitlerini ortadan kaldırdı.

Gizli polis ÇEKA tarafından izlenmeye başladılar ve 1921 Aralık'ında Rusya'yı terk etmek zorunda kaldılar. Emma Goldman bu süreç nedeniyle devrime ilişkin tasarımlarını da gözden geçirmek zorunda kalacak ve yavaş yavaş kitlelerin toplumsal devrimini tek hakiki seçenek olarak kabul edecektir. Britanya'ya gittiğinde uluslararası sol mahfillerde Bolşevikleri bizzat itham eden tek devrimci figür olarak yalnızlaştırıldı. Analizleri her zaman tavizsiz ve keskindi:

"Rus devrimine kendisini uygulaması için şans verilmedi, hemen arkasına bir komünist devlet kuyruğu bağlandı. Anlaşılması gerekir ki, Rus devrimi ile Sovyet rejimi arasında büyük bir uçurum vardır. Hayır, başarısız olan devrim değildir, Sovyet rejimidir, diktatörlüktür."

1925'te sınır dışı edilebileceğini duyan Gallerli bir madenci, Britanya vatandaşlığı edinmesi için ona (nazik bir dayanışmayla) evlenme teklif etti. Bundan sonra, 1936'da Berkman'ın intiharına değin Goldman, Avrupa'daki zorlu sürgün hayatı süresince anarşist hareketin seyri üzerinde gözlemlerde bulundu.

67 yaşına geldiğindeyse, İspanya Devrimi'nin başlaması nedeniyle aktif politikaya yeniden döndü. İspanya'yı sıklıkla ziyaret edip, halkın devrimi tesis etme süreçlerini yakından takip etti. Özellikle iç savaş durumuna dair anarşist mahfillere pek çok mektup göndererek hareketin gidişatını kritik etti. İspanyol devrimini destekleyen konferanslar düzenledi.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

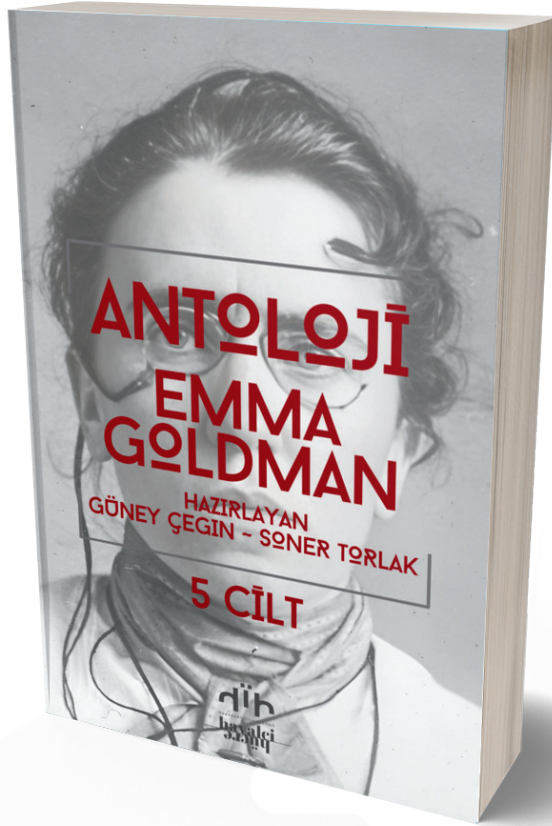
haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

Eleştirel duruşuna istinaden, 1937’de Cnt-Fai’nin koalisyon hükümetine katılmasını onaylamadı. Devrimin yenilgisinden sonra Kanada’ya gitti ve İspanyol sığınmacılar için destek kampanyasını sürdürürken 1940’ta öldü ve Chicago’da, kaderleri yaşamının akışını değiştiren Haymarket martirlerinin yakınına gömüldü.

Hayatının her alanında kendisini özgürlük davasına adanmış olan Emma Goldman’ın anarşist perspektifi, kadınlar ve işçileri olduğu kadar kolektif önyargılar ve devlet tahakkümü tarafından baskı altına alınan herkesi kapsayan bir niteliğe sahipti. Amerika’daki radikal politik hareketlerin radikalleşmesine kendi özgün sesini katarken -günümüzde bir hayli kemikleşmiş olan- politik riyakarlıkların ifşası konusunda eşsiz bir militan olarak ün yaptı. Amerika’nın toplumsal tarihinin en çalkantılı zamanlarını yaşadığı bir çağda, devletin işçi gösterilerine rutin olarak şiddetle müdahale ettiği, sokaklarda ve fabrikalarda savaşların verildiği ve kadınların oy hakkı olmaksızın işgücünde örgütlü bir varlık olduğu dönemde, Emma Goldman’ın yaptığı tarzda söylev çekmek gerçekten muazzam bir cesaret gerektiriyordu.

‘Nietzscheçi değerlerin altüst edilmesi’ tasarısını anarşizm ve kadınların özgürleşmesi meselesine ustaca eklemledi. Kadınların kendi özgüçlerini ancak ve ancak anarşist bir devrimle keşfedebileceklerini düşünüyordu.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

Anarşizme dair önyargıları ortadan kaldırmak için oldukça anlaşılır pedagojik metinler kaleme aldı ki, onun anarşizme dair tanımlaması bugün halen en sarıh tariflerden biridir:

“Anarşizm aslında insan zihninin dinin tahakkümünden, insan bedeninin mülkiyetin tahakkümünden, hükümetin pranga ve kelepçelerinden özgürleşmesi demektir. Anarşizm, bireylerin gerçek toplumsal zenginlik üretmek üzere özgürce bir araya gelmelerine dayanan bir toplum düzeni öngörür; bu düzen her bireyin dünyaya serbest erişimini ve herkesin kişisel arzu, zevk ve tercihlerine göre tüm yaşamsal ihtiyaçlarını tamamen karşılamasını mümkün kılar.”

Politik mücadelesinin en önemli veçhelerinden biri de baskıcı pedagojik uygulamalara cepheden saldırdığı eğitim meselesine ilişkindi. Francisco Ferrer’in İspanya’daki girişimlerinden mülhem kapitalizm boyunduruğundaki eğitsel faaliyetleri kıyasıya eleştirdi. Devlet güdümündeki müfredatların her zaman varlıkları tekdüzleştirmeye giriştiğini iddia etti.

Anarşist fikirler onun sesiyle kamusal alanda hep dolaşım halindeydi. Konferanslarını büyük topluluk salonlarında ve üniversite amfilerinde verdiği gibi, kalabalık meydanlardaki açık arabalardan ve hatta barların arkalarından da verirdi. Bir gece bir tiyatro kulübünde modern tiyatronun toplumsal önemi üzerine bir konferans vermesi ne kadar olasıysa ertesi gün aynı konferansı bir maden kuyusunda kömür işçilerine vermesi de o kadar olasıydı.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

Goldman konuşmasının yasaklanmasına o kadar alışkındı ki, bir geceyi hapisanede okuyacak bir şey bulamadan geçirmemek için konferanslarına her zaman bir kitap götürürdü.

Feminist düşüncenin o çok bilinen “kişisel olan politiktir” şiarı, politik fikirlerinin neredeyse tözü konumundaydı. Sınıf bilinci, ekonomik determinizm vb. sözcüklerin kitleleri seferber edemeyeceğinden emin bir biçimde düşüncelerini duygularla ilişkilendirdi ve inançlarını gündelik yaşamın siyasetine dayandırdı. Büyük bir hatip olarak Goldman’ın cazibesi kısmen karizmasından, kısmen de ele aldığı konuların çeşitliliğinden ve kişinin özgürlüğüne dair ölçüyü ‘otoriteyi sorgulama’ kapasitesine bağlayan anlayışından ileri geliyordu. Onun için kamusal hayatın bütününde herhangi bir konunun tabu olarak nitelendirilmesi söz konusu olamazdı. Emek meseleleri, kadınların özgürlüğü, çocukların eğitimi, militarizm, tiyatro, ahlakçılık gibi pek çok konuda ‘müdahil bir entelektüel’ olarak sürekli üretti.

Mahremiyet meselesini politik tartışmanın odağına çekmek suretiyle anarko-feminizmin yörüngesinde önemli açılımlar yarattı. Nitekim eserlerinde, aşk ve cinselliğin mahremiyet düzeyinde köklü dönüşümler olmaksızın kadınlar adına kurtuluşun gerçekleşemeyeceğini açıkça ortaya koymuştu. Evlilik ya da çekirdek aile modelini, kadınların cinsel ve üreme özgürlüklerinin önündeki hukuksal kurumlar olarak mahkûm etti.

Bu kurumlara bağıllığın yarattığı suç ortaklığı, ona göre, kadınları hem özgürlükten mahrum bırakmakta hem de mali, duygusal ve politik bağımlılıklar yaratmaktaydı. Eril imtiyazlar, devlet ve kapitalist tahakküm rejimlerinin ayrılmaz bileşenleriydi. Dolayısıyla Goldman için tahakküm ancak kişisel aktivizm, sahici ilişkiler ve özgürlüğe düşkünlük sayesinde aşılabilirdi; zira bu dürtüler bütünüyle adaletsiz bir toplumsal düzen tarafından asla ele geçirilemezdi.

Hayatımı Yaşarken adlı otobiyografisini, yaşamını özgürlük yolunda vakfedecekleri hem didaktik hem de ilham kaynağı olabilecek bir kılavuz olarak sunan Kızıl Emma, sonuç itibarıyla anarşizme dair standart okumaların icbar ettiği türden salt 'radikal bir feminist' ya da ayrıkçı hayatıyla 'bir tür devrimci pratisyen' konumuna indirgenemez. O kesinlikle özgün bir düşünürdür. Sözü, yoldaşı ve çağdaşı Voltairine de Cleyre'nin şu ifadesiyle sonlandırılırım:

"Emma Goldman'ı harekete geçiren ruh, köleyi kölelikten, tiranı tiranlıktan kurtaracak tek ruhtur – meydan okumaya ve ıstırap çekmeye razı bir ruh".

6

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

emma goldman'ın siyaset felsefesi

Burada niyetimiz, Emma Goldman'ın siyaset felsefesi ile klasik anarşist teorisyenleri Mikhail Bakunin, Peter Kropotkin ve Pierre-Joseph Proudhon'un siyasal düşüncelerini karşılaştırmalı olarak temel hatlarıyla ele almak ve alt-sınıflar/madunlar, işçi sınıfı ve kadınlar bağlamında ayrımları ortaya koymak olacak. Proudhon'un mutualizminden başlayarak Bakunin'in kolektivist yaklaşımına, Kropotkin'in anarko-komünist toplumsal vizyonuna ve Goldman'ın anarşist feminizmine kadar farklı perspektifleri değerlendirerek başlamak isteriz. Goldman'ın feminizm ve özgür aşk gibi spesifik konulardaki özgün katkılarının, onu klasik anarşistlerin teorilerinden nasıl ayırttığını da yazının konularından biri olacak. Ayrıca işçi sınıfı, patriyarkal tahakküm ve devlet-mülkiyet eleştirileri bağlamında bu düşünürlerin teorik çerçeveleri arasındaki farklara da değineceğiz.

Anarşizmin Klasik Geleneği ve Goldman'ın Konumu

Anarşizm, en kaba şekilde, devlet ve otoritenin reddini temel alan politika ve toplum felsefesi olarak tanımlanabilir; ve patriyarka ve kapitalizm gibi baskı mekanizmalarının ortadan kaldırılmasını da içerir. Bu bağlamda (ve yine kabaca), klasik anarşist hareketler devlet, özel mülkiyet ve hiyerarşik yapılar yerine gönüllü ilişkilere dayanan özyönetimi savunurlar.

emma goldman ve klasik anarşizm

Pierre-Joseph Proudhon, anarşizmin adını kullanan ilk kişi olarak kabul edilir ve devletin yanı sıra hiyerarşi ve mesleki ayrıcalıkları da reddeder. Mikhail Bakunin ile Peter Kropotkin, bu temelin üzerine kolektivist ve komünist bakış açıları ekleyerek, kapitalizm karşıtı devrimci stratejileri geliştirirler. Goldman, bu klasik gelenekten etkilenmekle birlikte özellikle cinsiyet, kadın özgürlüğü ve bireysel özgürlükler alanında özgün teorik katkılar sunmakta ve anarşist feminizmin gelişimine öncülük etmiş olmaktadır.

Proudhon, özel mülkiyeti "temsili bir hırsızlık" ve anarşiyi de "otoritesiz özgürlük" olarak tarif eder. Proudhon'un mutualizmi (karşılıklılık ilkesi), bireylerarası gönüllü değişim ve kooperatif ilişkilerine vurgu yapar; bu bağlamda sınıf ayrımlarını ekonomik ilişkiler üzerinden kaldırmayı hedefler. Proudhon'un çözümlemeleri işçi sınıfı ve üretim ilişkileri bağlamında önem taşımasına rağmen, patriyarkal yapı ve cinsiyet hiyerarşileri gibi konulara sistematik bir odak getirmemiş olması klasik anarşist literatürde sık sık eleştirilmiştir. Proudhon'un yaklaşımlarının sınıf analizindeki temel zayıflığı, modern anarşist feministler tarafından patriyarkanın sadece kapitalizmin bir yan ürünü olarak görülmesinde yatmaktadır — bu yaklaşımın, cinsiyet baskısının otonom yapısını yeterince kavramamış olduğu ileri sürülebilecektir.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

en tehlikeli kadın anlatan: güney çeğin

Bakunin'in teori ve pratikleri, işçi sınıfı mücadelesinin kolektifleştirilmesine vurgu yaparken, patriyarkal ilişkiler konusunu kendi içinde sistematik olarak ele almaz; bunun yerine genel tahakküm mekanizmalarını eleştiri odağına alır. Bunun olağan sonuçlarından biri, işçi sınıfı siyasetinin cinsiyet odaklı analizlerden ayrı tutulması olacaktır.

Kropotkin, anarşist komünizmi geliştirerek mülkiyetin ortadan kaldırılması ve üretimin kolektif yönetimi konularında daha çarpıcı öneriler sunar. Kropotkin, toplumsal dayanışma ve karşılıklı yardımlaşmanın tarihsel ve biyolojik bir temele sahip olduğunu ileri sürer. Kropotkin'de işçi sınıfı, örgütlü toplum yapısının bir parçası olarak görülür; üretim sürecinin ortaklaşa yürütülmesi ve "herkesten yeteneğine göre, herkeşe ihtiyacına göre" anlayışıyla toplumun sınıfsızlaşması amaçlanır. Bu yaklaşım, diğer klasik anarşistlerden daha kapsayıcı görünmekle birlikte, patriyarkal baskı ve cinsiyet eşitsizliği gibi sosyal hiyerarşilerin çözülmesinde spesifik bir teorik çerçeve sunmamaktadır.

Emma Goldman'a gelirse; Goldman, klasik anarşist geleneğin temelindeki devlet ve kapitalizm eleştirisini benimser; ancak teorisini cinsiyet ve beden politikaları, kadın özgürlüğü, özgür aşk ve işçi sınıfı mücadeleleriyle bütünleştirmede özgülleştirir. Goldman'ın "Kadın Ticareti" gibi yazılarında kapitalist sömürü ile cinsiyet ayrımcılığı bağlantılı olarak ele alınır ve bu tür baskıların sadece ekonomik değil kültürel ve patriyarkal yapılar tarafından beslendiği vurgulanır.

Bu bakış, klasik anarşist teoride çoğu zaman yan bir mesele olarak görülen cinsiyet baskısını ana eleştiri düzeyine çıkarır. Goldman ayrıca işçi hakları ve alt sınıfların mücadelesine aktif katılım gösteren bir pratisyen olarak, teorisini pratik eylemlerle birleştiren bir yaklaşım benimser.

Burada yaptığımız genel karşılaştırmadan hareketle:

- Proudhon, anarşizmi modern politik felsefede ifade eden ilk figür olarak sınıf ve devlet eleştirisi geliştirmiş, ancak patriyarkal baskıya özgün bir teori sunmamıştır.
- Bakunin ve Kropotkin, kolektivizm ve komünal dayanışma ile işçi sınıfı odaklı devrimci stratejiler geliştirmişlerdir; fakat cinsiyet politikaları bu çerçeveye teorik olarak entegre edilmemiştir.
- Goldman ise klasik anarşist geleneği korurken özgür aşk, kadın özgürlüğü ve patriyarkal tahakküm gibi alanlarda özgün teorik bakışlar geliştirmiştir. Bu, anarşist teorinin sadece devlet ve ekonomik ilişkilere değil, aynı zamanda kültürel ve cinsiyet ilişkilerine de odaklanması gerektiğini göstermiştir.

Sonuç olarak Goldman'ın özgün teorik katkısının, klasik anarşist geleneğin sınırlarını genişletmesi ve madunlar özellikle işçi sınıfı içinde kadınların özgürleşmesi konusunu sistematik bir şekilde merkeze yerleştirmesi olduğu söylenebilecektir. Bu ayırt edici katkı, Goldman'ı hem 19. yüzyıl klasik anarşistlerinden ayırmakta hem de modern anarşist feminist teorilerin gelişimine öncülük etmektedir.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

emma goldman ve antonio gramsci

Burada, bir ara bölüm olarak, yirminci yüzyıl siyaset felsefesinin iki önemli figürü olan Antonio Gramsci ve Emma Goldman'ın düşüncelerini karşılaştırmalı biçimde ele almak istiyoruz. Gramsci'nin Marksist gelenek içindeki hegemonya, sivil toplum, tarihsel blok ve entelektüeller teorisi ile Goldman'ın anarşist bireycilik, devlet karşıtlığı, özgürlük, feminizm ve kültürel devrim anlayışı arasındaki benzerlikler ve farklılıklara bir göz atmak radikal yıkıcı siyaset felsefesinin 19. yüzyıldan 20. yüzyıla geçişindeki kapsamlı dönüşüme de bir nebze ayna tutacaktır.

Bu karşılaştırmadaki temel niyet, bu iki önemli düşünürün farklı ideolojik konumlanmalarına rağmen modern iktidar biçimlerine yönelik eleştirilerinde ortaya çıkan kesişimleri ve ayrışmaları ortaya koymaktır. Ayrıca, literatürde sıkça sorulan "Gramsci ile Goldman arasında doğrudan veya dolaylı bir düşünsel temas var mıdır?" sorusuna kısmi bir yanıt verebilmek önemlidir.

Antonio Gramsci (1891-1937) ve Emma Goldman (1869-1940), farklı siyasal geleneklere mensup olmalarına rağmen, modern devlet, iktidar, kültür ve özgürlük meselelerine dair geliştirdikleri eleştirilerle yirminci yüzyıl siyaset düşüncesinin temel figürleri arasında yer alırlar. Gramsci, İtalyan Komünist Partisi'nin kurucu kadrolarından biri olarak Marksist teoriyi Batı toplumlarının özgül koşullarına uyarlamaya çalışır.

Goldman ise, anarşist hareketin en radikal ve özgürlükçü temsilcilerinden biri olarak bireysel özerkliği ve devlet karşıtlığını savunmuştur.

Şimdi, bu iki önemli düşünürün siyaset felsefesini yalnızca ideolojik etiketler üzerinden değil, kavramsal derinlikleri ve tarihsel bağlamları içinde en temel hatlarıyla ele almaya çalışalım.

Gramsci'nin siyaset teorisi, klasik Marksizmden belirli açılardan ayrılır. Özellikle ekonomik determinizme mesafeli duruşu, onun hegemonya kavramını geliştirmesine zemin hazırlamıştır. Gramsci'ye göre egemen sınıf, iktidarını yalnızca zor aygıtlarıyla değil, aynı zamanda rıza üretimi yoluyla sürdürür. Hapishane Defterleri'nde Gramsci, sivil toplumu devletin zor aygıtlarından ayrı fakat onunla organik bağ içinde olan bir alan olarak tanımlar. Okullar, kiliseler, medya ve kültürel kurumlar bu bağlamda hegemonya üretiminin temel mekanizmalarıdır. Gramsci, "Devlet yalnızca zor'dan ibaret değildir; aynı zamanda rızanın örgütlenmesidir" diyerek siyasal iktidarın çok katmanlı doğasına dikkat çeker. Gramsci'nin bir diğer önemli katkısı, entelektüeller teorisi. Ona göre her sınıf kendi organik entelektüellerini üretir ve bu entelektüeller hegemonik dünya görüşünü yaymakla görevlidir.

Emma Goldman'ın siyaset felsefesi ise, anarşist düşüncenin bireyci ve özgürlükçü damarına dayanır. Goldman'a göre devlet, hangi ideolojik biçim altında olursa olsun, bireysel özgürlüğün düşmanıdır.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

en tehlikeli kadın anlatan güney çeğin

Goldman, devletin yalnızca ekonomik sömürü değil, ahlaki ve kültürel tahakküm de ürettiğini savunur. Goldman'ın yazılarında özgürlük kavramı merkezi bir yere sahiptir. Ancak bu özgürlük yalnızca politik haklarla sınırlı değildir; cinsellik, sanat, ifade özgürlüğü ve gündelik yaşam pratikleri de özgürlüğün ayrılmaz parçalarıdır. Goldman, "Özgürlük, yalnızca zincirlerin kırılması değil, insan ruhunun serbest bırakılmasıdır" ifadesiyle bu yaklaşımını özetler. Goldman aynı zamanda erken dönem anarşist feminizmin en güçlü temsilcilerinden biridir. Kadın özgürlüğünü devlet, kilise ve geleneksel ahlakın ortak baskı mekanizmaları üzerinden analiz eder.

Gramsci ve Goldman'ın düşüncelerinde en dikkat çekici keşifim noktalarından biri, kültürün siyasal mücadeledeki rolüne verdikleri önemdir. Gramsci hegemonya kavramıyla kültürün nasıl bir iktidar alanı olduğunu gösterirken, Goldman kültürel normların bireyi nasıl disipline ettiğini vurgular. Her iki düşünür de devrimi yalnızca iktisadi veya kurumsal bir dönüşüm olarak değil, aynı zamanda kültürel ve zihinsel bir kopuş olarak ele alır. Bu bağlamda devrim, gündelik hayatın yeniden kurulmasını da içerir.

Gramsci ile Goldman arasındaki en belirgin fark, devlet anlayışında ortaya çıkar. Gramsci, devleti tümüyle reddetmez; onu dönüştürülmesi gereken bir iktidar alanı olarak görür. Proletaryanın hegemonya kurarak devleti dönüştürebileceğini savunur. Goldman ise devleti yapısal olarak baskıcı kabul eder. Ona göre devlet, hangi sınıfın elinde olursa olsun özgürlüğü boğar.

Bu nedenle Goldman, merkezîyetçi örgütlenmelere ve parti disiplinine oldukça mesafelidir. Bu fark, örgütlenme anlayışlarında da kendini gösterir. Gramsci disiplinli kolektif örgütlenmeyi savunurken, Goldman gönüllülük ve bireysel özerkliği önceler.

Mevcut literatürde Emma Goldman'ın Antonio Gramsci'ye doğrudan bir atfı bulunmamaktadır. Aynı şekilde Gramsci'nin metinlerinde de Goldman'a açık bir gönderme yoktur. Bunun temel nedenlerinden birinin, iki düşünürün farklı siyasal çevrelerde ve farklı dillerde üretim yapmış olmaları olduğu söylenebilir. Bununla birlikte her iki düşünürün de işçi hareketleri, devrimci mücadeleler ve baskıcı devlet pratikleri bağlamında benzer sorunlarla uğraştığı söylenebilir. Bu durum, dolaylı bir düşünsel paralellik yaratmıştır.

Nihayet, Antonio Gramsci ve Emma Goldman'ın siyaset felsefeleri, farklı ideolojik temellere dayanmalarına rağmen, modern iktidar biçimlerine yönelik güçlü eleştiriler sunmak konusunda ortaklaşırlar. Gramsci'nin hegemonya teorisi, Goldman'ın bireysel ve kültürel özgürlük vurgusuyla birlikte okunduğunda, çağdaş siyasal analizler için zengin bir teorik çerçeve sunar. Her iki düşünür de siyasal mücadelenin yalnızca devlet aygıtlarıyla sınırlı olmadığını, kültür, ahlak ve gündelik yaşam pratiklerinin bu mücadelenin merkezinde yer aldığının altını özellikle çizerler.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

***foucault, beden politikaları
ve goldman'ın biyopolitika teorisine katkısı***

Michel Foucault, modern iktidarın bedeni disipline eden ve normatif öznellikler üreten bir yapı olduğunu ileri sürmüştür. Hapishane, tıp, cinsellik ve aile gibi kurumlar aracılığıyla bedenler denetlenir ve itaatkâr öznelere yaratılır. Emma Goldman'ın evlilik, doğum kontrolü ve cinsellik eleştirileri, Foucault'nun biyopolitika kavramsallaştırmasından çok önce, bedenin siyasal bir mücadele alanı olduğunu ortaya koymuştur. Goldman ile Foucault arasında doğrudan bir teorik temas olmamasına rağmen, her iki düşünür de iktidarı mikro düzeyde işleyen bir ilişki olarak kavrar. Goldman'ın kadın bedenine yönelik devlet, kilise ve aile müdahalelerini eleştirmesi, Foucault'nun disipliner iktidar analizleriyle teorik bir süreklilik göstermektedir. Bu bağlamda Goldman, anarşist teori içerisinde beden politikalarının erken bir öncüsü olarak değerlendirilebilecektir.

Mevcut literatür, klasik anarşist düşüncenin sınıf merkezli yapısının, toplumsal cinsiyet ve beden politikalarını büyük ölçüde ihmal ettiğini göstermektedir. Buradaki yaklaşımımız, Emma Goldman'ı yalnızca anarşist feminist bir figür olarak değil, aynı zamanda modern biyopolitik eleştirinin öncülerinden biri olarak konumlandırmayı amaçlamaktadır.

judith butler, toplumsal cinsiyetin performatifliği ve goldman

Judith Butler'ın toplumsal cinsiyetin performatifliği kuramı, cinsiyetin sabit ve özsel bir kimlik değil, tekrarlanan söylemsel ve bedensel pratikler aracılığıyla kurulan bir iktidar ilişkisi olduğunu ileri sürer. Butler'ın bu yaklaşımı, Emma Goldman'ın evlilik, ahlak ve kadınlık normlarına yönelik eleştirileriyle güçlü bir teorik süreklilik göstermektedir. Goldman, kadınlığın doğallaştırılmasına ve heteronormatif aile yapısına karşı çıkarak, kadın bedeninin ve cinselliğinin disipline edilmesine karşı erken bir anarşist direniş hattı kurmuştur.

silvia federici: beden, emek ve ilksel birikim

Silvia Federici, kapitalizmin tarihsel kuruluş sürecini kadın bedeninin denetimi ve yeniden üretim emeğinin disipline edilmesi üzerinden analiz eder. Federici'ye göre cadı avları, modern kapitalist düzenin kadın bedeni üzerindeki ilk sistematik biyopolitik müdahaleleridir. Bu analiz, Emma Goldman'ın doğum kontrolü, annelik ve ev içi emek eleştirileriyle doğrudan kesişmektedir.

goldman-foucault-butler-federici hattı: çok katmanlı iktidar analizi

Goldman, Foucault, Butler ve Federici arasında kurulan teorik hat, iktidarın yalnızca devlet veya ekonomi düzeyinde değil; beden, cinsellik, gündelik hayat ve yeniden üretim alanlarında işlediğini göstermektedir. Goldman'ın anarşist feminizmi, bu düşünürlerle birlikte okunduğunda erken dönem keşimsel bir özgürleşme teorisi olarak yeniden değerlendirilebilir.

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

haftalık plan

[_____]

[_____]

Pazartesi	Salı
Çarşamba	Perşembe
Cuma	Cumartesi
Pazar	Not:
	Not:

emma goldman, queer siyaset ve transnasyonel feminizm

Emma Goldman'ın anarşist bir düşünür ve aktivist olarak yalnızca devlet ve kapitalizm eleştirisiyle değil, toplumsal normlar, cinsellik ve bireysel özgürlükler bağlamında da kapsamlı bir siyaset teorisi geliştirdiğinden bahsetmiştik. Goldman'ın eserleri (özellikle *Anarchism and Other Essays*) kadınların sosyal ve ekonomik baskılardan kurtuluşu, evlilik kurumunun eleştirisi, cinsellik ve özgür aşk gibi temalar içerir. Bu metinler, geleneksel feminizmin ötesinde cinsel özgürlük ve birey haklarını radikal bir şekilde savunur. Goldman'ın düşüncesi, kadın eşitliği ve cinselliğin özgürleşmesi üzerine yazdığı denemelerle feminist siyasetin tarihsel temellerine katkı sağlar.

Goldman, Amerikan toplumunda cinselliğe karşı var olan katı tutumlara eleştirel yaklaşmış ve bu tutumların patriyarkal ve kapitalist tahakkümle bağlantılı olduğunu göstermeye çalışmıştır. Kadın Ticareti gibi yazılarında (yine bahsettiğimiz üzere) evlilik ve fuhuş gibi kurumları daha geniş bir toplumsal baskı düzeninin parçası olarak analiz etmiş, her iki kurumun da kadınların bedenleri üzerindeki denetimi içerdiğini savunmuştur. [...] Goldman yalnızca klasik feminist meselelerle ilgilenmemiş, aynı zamanda eşcinsel hakların savunuculuğunu da yapmıştır. 1923'te Magnus Hirschfeld'e yazdığı bir mektupta, cinsiyet farklılıklarının ve homojen cinsel yönelimlerin toplum tarafından anlaşılmamasını "trajik" olarak tanımlamıştır.

Clare Hemmings'in çalışması, Goldman'ın politik belirsizlikleri ve karmaşık cinsiyet politikaları aracılığıyla daha geniş feminist ve queer teorilerle nasıl ilişkilendirilebileceğini tartışır. Hemmings, Goldman'ın cinsiyet, ırk ve cinsellik konusundaki "müphemliğini" çağdaş feminist ve queer teoriler ile buluşturur ve bu belirsizliklerin kuramsal açıdan politik üretkenliğe dönüştürülebileceğini öne sürer. Bu bağlamda, Hemmings'in yaklaşımı Goldman'ı sadece bir tarihsel figür değil, feminist ve queer düşüncede çelişki ve belirsizlik üzerinden politika üretme imkânı sunan bir düşünür olarak konumlandırır.

transnasyonal feminizm perspektifi

Goldman'ın hayatı ve politik pratiği, bir göçmen olarak farklı coğrafyalar arasında geçen transnasyonal bir deneyim olarak da okunabilir. John David Bies, Goldman'ın anarşist feminizminin gelişimini üç "coğrafi moment" üzerinden inceler: Rus devrimci bağlamı, Amerika'daki anarşist hareket ve Avrupa'daki eğitim deneyimi. Bu çerçeve, Goldman'ın siyaset felsefesini sadece yerel değil, küresel feminist meselelerle ilişkilendiren bir bakış açısı ortaya koyar.

Bu transnasyonal okuma, yalnızca feminist talepleri değil aynı zamanda LGBTİ hakları gibi farklı toplumsal özgürlük mücadelelerinin de tarihsel ve coğrafi bağlam içinde nasıl kesiştiğini göstermeye çalışır. Böylece de Goldman'ın kuramsal/kavramsal çerçevesini transnasyonal feminizmin merkezi kavramlarıyla ilişkilendirir.

goldman'ın siyasal mirasının queer ve transnasyonel feminizmle ilişkisi

Toparlarsak, Emma Goldman'ın siyaset felsefenin queer ve transnasyonel feminizm ile ilişkisini şu şekilde maddelendirebiliriz: (1) Cinsellik ve özgür aşk temaları, queer siyasetle ilişkilendirilebilir; Goldman'ın evlilik ve hetero-normatif yapılar eleştirisi, queer kuramın temel sorunsallarından biridir. (2) Eş-cinsel hak savunusu, dönemin radikal çevrelerinde nadirdi ve bu, Goldman'ın queer haklarının tarihsel bağlamda erken savunucularından biri olarak okunmasını sağlar. (3) Clare Hemmings'in feminist/queer yorumları, Goldman'ın belirsizlik ve müphemlik üzerinden bir politika üretme modeli sunduğunu vurgular; bu da queer siyasetin kuramsal kodlarıyla doğrudan ilişkilidir. (4) Transnasyonel feminizm açısından Goldman'ın farklı coğrafi deneyimleri ve bu deneyimlerin feminist ve cinsel özgürlük taleplerinin gelişimine etkisi literatürde ayrı bir tartışma alanıdır.

Nihayet, Emma Goldman'ın siyaset felsefesi, klasik anarşizm ve birinci dalga feminizmin ötesine geçerek cinsellik, toplumsal normlar ve bireysel özgürlükler üzerine kapsamlı bir eleştiri sunar. Bu eleştiri, queer siyaset teorisi ve transnasyonel feminizm yaklaşımlarıyla ilişkilendirilebilir. Goldman'ın cinsiyet normlarına, heteronormativiteye ve bedensel özgürlüklere dair yazıları ve uygulamaları, queer teori ve transnasyonel feminist düşüncenin kuramsal tartışmalarında hâlâ kaynaklaştırılabilir ve sürdürülebilir bir miras olarak okunmaktadır.

**emma goldman ve gayatri chakravorty spivak:
madunluk, ses, temsil ve direniş
iki farklı tarihsel moment, ortak bir sorunsal:
madun konuşabilir mi?**

Spivak'a göre madun, yalnızca baskı altında olan değil, temsili imkânsızlaştırılmış bir öznedir. Goldman'ın siyaset felsefesi bu noktada iki önemli katkı sunar: (1) Madunluğun nasıl üretildiğini gösterir (hukuk, ahlak, devlet), ve (2) Madunun konuşmasının neden bastırıldığını ifşa eder. Ancak Goldman, Spivak'tan farklı olarak, madunun konuşmasının imkânsız değil, bastırılmış olduğunu savunur ve çözümü de akademik temsilde değil, doğrudan eylemde ve etik-politik direnişte arar; ve madunu "konuşamayan" değil, konuşması engellenen ama direniş potansiyeli taşıyan bir özne olarak düşünür. Goldman'ın siyaset anlayışı, klasik temsilci siyaseti reddeder. Madunların kurtuluşu, ona göre, parlamentoda, devlette, hukuki reformlarda değil, gündelik hayatın dönüşümünde gerçekleşecektir. Bu bağlamda siyaset de bedenlerde, arzuda, ilişkilerde ve etik pratiklerde işleyen bir süreçtir. Bu yaklaşım, Goldman'ı çağdaş eleştirel teori içinde radikal bir öncü konumuna yerleştirir.

Sonuç olarak Emma Goldman'ın siyaset felsefesi, madunluğu çok katmanlı biçimde ele alır, sınıf indirgemeciliğini aşar, ve beden, cinsellik ve gündelik hayatı siyasetin merkezine yerleştirir. Goldman, madunları temsil etmeye çalışmaz; onları özgürleşmenin aktif öznesi olarak düşünür.

sonuç:

Emma Goldman'ın siyaset felsefesi, özgürlüğü hukuksal ve kurumsal çerçevelerin ötesinde, öznenin bedeni, arzusu ve bilinciyle bütünleşmiş yaşıntısal bir hakikat olarak kavrar. Devlet, hukuk, din ve kapitalizm onun düşüncesinde ayrı ayrı kurumlar değil, itaatın içselleştirilmesini sağlayan tek bir tahakküm mantığının farklı biçimleridir. Bu nedenle Goldman için siyaset, iktidarı ele geçirmeye yönelik bir mücadele değil, iktidarı mümkün kılan ahlâki, kültürel ve psikolojik koşulların radikal eleştirisidir. Temsil, yasa ve vatandaşlık gibi modern siyasal kategoriler özgürlüğü güvence altına almak yerine, bireyi disipline eden ve meşrulaştıran araçlar olarak işlev görür; gerçek özgürlük ancak bu kategorilerin dışına taşan bir öz-oluş ve etik kopuş süreciyle ortaya çıkar.

Goldman'ın anarşizmi, ekonomik sömürü analizini aşarak, tahakkümün duygu rejimleri, cinsellik politikaları ve beden üzerinde kurulan mikro-iktidarlar yoluyla nasıl yeniden üretildiğini açığa çıkarır. Feminizm, evlilik eleştirisi ve anti-militarizm onun düşüncesinde tali temalar değil, devleti ve otoriteyi ayakta tutan temel mekanizmaların çözümlemesidir. Devrim, geleceğe ertelenmiş bir kurtuluş vaadi değil, bireyin korku, suçluluk ve fedakârlık mitlerinden özgürleştiği sürekli bir pratik olmak zorundadır; aksi hâlde yeni iktidar biçimleri eski baskıları yeniden üretir. Bu nedenle Goldman için özgürlük, disiplin ve fedakârlıkla değil, haz, yaratıcılık ve yaşam sevinciyle bağdaşan bir siyasal etik olarak düşünülür.

finito.

zalım
tırtıla
karşı
tarih
aşağıdan
kelebeğin

revolutions!

~~كَلَامٌ~~

~~كَلَامٌ~~

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[-----]

[-----]

[.....]

[.....]

[-----]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[-----]

[-----]

[-----]

[-----]

[-----]

[-----]

[-----]

[-----]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[-----]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]

hayalci
notbuk

emma goldman
en tehlikeli kadın

anlatan: güney geçin & soner torlak

hayalci hücre: #83 hayalci ajanda☆notbuk #7 | en tehlikeli
kadın: emma goldman [anlatan: günay çengin&soner torlak] |
hayalci hücre yayın ©2025 | bu kitabın türke yayın hakları
hayalci hücre yayını aittir. | yayına hazırlayan: hayalci hücre
mutlak | baskı-cilt: repar tasarım matbaa, yenibosna merkez
mh. cemal ulusoy cd. no: 43 bahçelievler/istanbul (sertifika no:
40675) | 1. baskı 2025 / istanbul | isbn no: 000-000-0000-00-0
| sertifika no: 73832 | hayalci hücre yayını lema yayıncılık basım
dağıtım kurtasiye ticaret limited şirketi sinanoba mahallesi
aktay caddesi A3-27 blok no: 6a iç kapı no: 6 büyükçekmece /
istanbul | <https://hayalcihucere.com>

hayalci
notbuk

anlatan: güney çengin & soner torlak

emma goldman

en tehlikeli kadın